

Sudjelovanje dionika u ekološkim mrežama

Radimo zajedno za održivu budućnost

brane
ceste
vode
priroda
ribarstvo
poljoprivreda
pješačke staze
šume mostovi
rijeke vode cretovi
biološka raznolikost
prijelazna područja
turizam ekološki
koridori hranilišta regija
ekologija politika brane
održivi razvoj područja
obnove ekosustavi jezgre
transport povezanost autoceste
urbano planiranje zeleni
mostovi prostorno planiranje
Zemlja budućnost odmorišta
krajobraz obrazovanje brane ceste
poveznice vode priroda poljoprivreda
šume mostovi rijeke cretovi biološka
raznolikost

Zašto su nam važne ekološke mreže?

Prirodna područja osiguravaju životna dobra, služe ljudima, te u velikoj mjeri pridonose ljudskoj dobrobiti. Jedan od najvećih izazova jest pronalazak ravnoteže između održavanja biološke raznolikosti i prirodnih područja s jedne strane, te osiguravanja prostora za ljudske djelatnosti s druge, kako bi se zajamčio opstanak budućih generacija.

Kao ključ održivog razvoja, zaštita prirode i biološke raznolikosti usredotočila se na proglašavanje i provođenje ekoloških mreža diljem svijeta. Funkcija ekološke mreže jest povezivanje prirodnih područja kako bi se prirodnim procesima omogućio daljnji tijek na održivi način.

Ekološke mreže su iznimno važne mjere u Europi jer je zbog ubrzane urbanizacije, razvoja cestovne infrastrukture, promjene u načinu korištenja zemljišta, onečišćenja te ostalih čimbenika, degradacija prirodnih područja izuzetno snažna. Planiranje budućnosti na održivi način naša je zajednička odgovornost.

Jeste li Vi uključeni u ekološke mreže?

Važno je znati jeste li uključeni u upravljanje ili planiranje područja koja su uvrštena u područja ekološke mreže. Moguće je da ste dionik u ukupnim procesima ili utječete na stav ostalih dionika povezanih sa zahvatima koji imaju utjecaj na ekološke mreže.

Primarni dionici uglavnom su donositelji odluka, planeri, upravitelji pojedinih sektora na određenom području koji su uključeni u oblikovanje, planiranje i provedbu ekološke mreže.

Primarni dionici	Prava, uloge i odgovornosti
Institucije <ul style="list-style-type: none"> • Međunarodne institucije, npr. Ujedinjeni Narodi • Institucije Europske Unije	<ul style="list-style-type: none"> • koordiniraju provođenje konvencija • osiguravaju političke instrumente • postavljaju međunarodne programe
Državna i regionalna uprava <ul style="list-style-type: none"> • Ministarstva • Državne institucije	<ul style="list-style-type: none"> • postavljaju zakonske i financijske okvire za programe održivog razvoja • povezuju lokalne i globalne programe održivosti • izvršavaju međunarodne sporazume • osiguravaju lokalne inicijative • razmatraju društvene i ekološke utjecaje u politici i zakonodavstvu
<ul style="list-style-type: none"> • Lokalna uprava, općine, gradska poglavarstva • Udruženja gradskih poglavarstava • Lokalna ekološka vijeća ili odbori vezani za regionalna nadležna tijela	<ul style="list-style-type: none"> • planiraju, provode i nadziru projekte urbanog razvitka (planiranje, vode, otpadne vode, otpad, prijevoz, prostorno planiranje) • kontroliraju onečišćenje okoliša • vode programe obrazovanja o okolišu • provode programe sudjelovanja javnosti

Sekundarni dionici su osobe, pojedinci, nevladine udruge te predstavnici lokalnih vlasti čiji glas može utjecati na mišljenja za ili protiv bilo kojeg zahvata na određenom području.

Sekundarni dionici	Prava, uloge i odgovornosti
Privatni sektor npr. građevinske tvrtke	<ul style="list-style-type: none"> • oblikuju i provode razvojne projekte i planove • provode programe sudjelovanja javnosti
Nevladine udruge (NGO)	<ul style="list-style-type: none"> • savjetuju nacionalne institucije o spornim političkim pitanjima • posreduju između ljudi i ustanova koje imaju pristup dobrima ili uslugama • podižu razinu svijesti o političkim odlukama
Organizacije temeljene na lokalnim zajednicama <ul style="list-style-type: none"> • organizirane kao suradništva ili udruge • neorganizirane, npr. volonteri	<ul style="list-style-type: none"> • naglašavaju potrebe ljudi • prepoznaju lokalne probleme i uzroke • organiziraju i upravljaju lokalnim inicijativama • nadziru učinkovitost vanjskih ustanova
Vlasnici domaćinstava	<ul style="list-style-type: none"> • iznose potrebe lokalnog stanovništva

Kako ostvariti suradnju u ekološkim mrežama?

Prepoznate li sebe kao pripadnika navedenih skupina, morate uzeti u obzir sljedeće:

- ekološke mreže ne mogu se pravilno uspostaviti bez aktivne suradnje bitnih dionika!
- suradnja se može izgraditi samo na zajedničkim interesima
- razmjena iskustava i aktivnosti različitih dionika presudna je u planiranju i upravljanju područjima ekološke mreže; dionici međusobno mogu učiti iz tuđih iskustava te istražiti mogućnosti zajedničkog rada

Kako surađivati u povezivanju prirode?

Upravljanje vodama

Velike rijeke mogu se smatrati prirodnim ekološkim koridorima. Poboľšanjem kvalitete voda te uspostavljanjem veza s ostalim izvorima vode uklanjanjem nepotrebnih nasipa oplemenjuje se biološka raznolikost i oslobađaju se putovi migratornim vrstama riba. Izgradnja odmarajućih ili gnjezdećih otoka za ptice na ribnjacima predstavlja dobar primjer uspostavljanja koridora za divlje svojte.

Osiguravanje povezanosti močvarnih područja pridonosi retenciji vode i kontroli poplava.

Rekonstrukcija rijeke,
Kopački rit, Hrvatska

Zeleni most na autocesti A50,
Nizozemska

Transportni sektor često predstavlja prijetnju za prirodna područja zbog toga što infrastruktura uzrokuje fragmentaciju prirodnih područja. Povezanost odijeljenih elemenata djelomično se može ostvariti zelenim mostovima preko autocesta, postojećih cesta i pruga. Ovim putovima uglavnom se služe veliki sisavci. Gdje je to moguće, uklanjanje infrastrukture iz prirodnih područja također može predstavljati opciju.

Transport i infrastruktura

Transportni sektor često predstavlja prijetnju za prirodna područja zbog toga što infrastruktura uzrokuje fragmentaciju prirodnih područja. Povezanost odijeljenih elemenata djelomično se može ostvariti zelenim mostovima preko autocesta, postojećih cesta i pruga. Ovim putovima uglavnom se služe veliki sisavci. Gdje je to moguće, uklanjanje infrastrukture iz prirodnih područja također može predstavljati opciju.

Poljoprivreda

Poboľšanje prirode u poljoprivrednim dijelovima može se postići na razne načine. Pretvaranje monokultura u mozaični tip zemljišta, pošumljavanje rubnih dijelova obradivih površina autohtonim vrstama, zamjena pesticida biološkim načinima kontrole štetnika, osiguravanje širokih rubnih područja za travnjačke vrste, te sadnja živica povećavaju prirodnost poljoprivrednih površina.

Rekonstrukcija živica, Essex,
Velika Britanija

Šumarstvo

Proglašavanje zaštićenih područja za šumske dijelove ekološke mreže visoke vrijednosti, održivo upravljanje šumama i pošumljavanje autohtonim vrstama gdje je prikladno, pridonosi pospješivanju prirodnih funkcija šuma. Dijelovi šuma mogu biti povezani sadnjom ili održavanjem šumskih dijelova i traka kao ekoloških koridora. Ostale važne aktivnosti uključuju uvođenje sustava zoniranja šuma temeljenog na principima ekosustava.

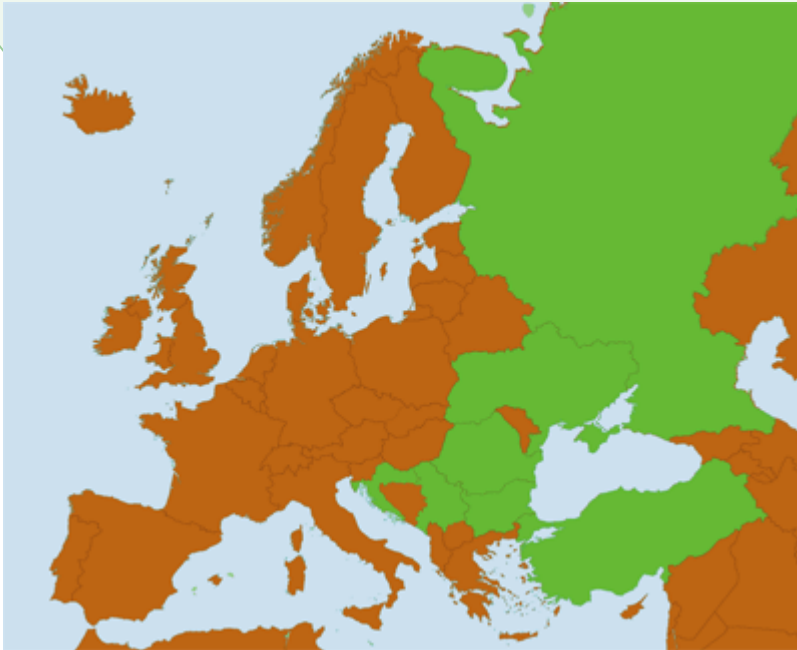
Nacionalni park Dunav –
Drava, Mađarska

Turizam

Unaprjeđenje prirodnih područja pojačava i turističku i rekreacijsku vrijednost područja te podiže razinu svijesti o ekološkoj povezanosti. Stvaranje planinarskih, pješačkih i biciklističkih staza uz rubove polja, jezera, obala rijeka ili unutar šuma, uspostava kampova te seoskog turizma ili obnova starih tradicionalnih građevina te njihova prenamjena u centre za posjetitelje, otvaranje vrtova i javnih parkova samo su neki od primjera koje treba razmotriti.

Kočija na području
ribnjaka prolazi uz
ribolovni muzej, Reitszilás,
Mađarska

SEENET (South - East European Ecological Network) - Ekološke mreže Jugoistočne Europe, program u okviru Sve-europske ekološke mreže PEEN (Pan - European Ecological Network)

Program omogućuje potpuno sudjelovanje zemalja Jugoistočne Europe i područja Crnog mora u aktivnostima u podržavanju Sve-europske ekološke mreže s ciljem osiguravanja interesa i uzimanja u obzir specifičnosti ovih regija.

SEENET program:

- koordinira ga Europski centar za zaštitu prirode - ECNC (European Centre for Nature Conservation) u suradnji s EUCC-om (The Coastal Union and Eurosite)
- započeo je u prosincu 2005. godine i trajat će dvije godine
- financira ga Ministarstvo poljoprivrede, prirode i kvalitete hrane Kraljevine Nizozemske, te Ministarstvo vanjskih poslova Kraljevine Nizozemske u okviru sheme BBI-Matra 2005-2008
- usredotočen je na uključivanje dionika
- pokriva kopnena, obalna i morska pitanja
- pruža obuku o ekološkim mrežama i regionalnom planiranju te o osiguravanju sredstava za ekološke mreže
- pruža mogućnosti za bilateralne i multilateralne sastanke u regiji
- pruža mogućnost za predstavljanje spornih pitanja vezanih za ekološke mreže regije europskim institucijama

Molimo posjetite web stranice SEENET-a: www.seenet.info za informacije o ekološkim mrežama regije.

Kontakt:

Koordinator programa
Rob Wolters (wolters@ecnc.org)

Voditelj programa
Ana Nieto (nieto@ecnc.org)
Agnes Bruszik (bruszik@ecnc.org)

Tel.: +31-13-5944944

Fax: +31-13-5944945

www.ecnc.org

ECNC © 2006 Uredile: Ana Nieto, Agnes Bruszik i Aysegul Cil
Oblikovanje: Agnes Bruszik Karta: SEENET projektni tim Fotografije:
Agnes Bruszik, Aranyonty Kft., Eco Tree Care and Conservation, Mihály Vég, Tibor Mikuška, M. Romulic, www.leaderplus.nl Tisak: mtg-topgraf

